

Életkép, melyet néhai unokatestvérem fiainak írtam (Nemestördemicz, 1918 nyara)

Prológus:

Ez a történet nagyapátookról, Horváth 1907 Gáborról szól, melyet öccse, Horváth 1911 Ferenc az én édesapám mesélt el. Az I. világháború alatt játszódik Nemestördemiczen, ahol Horváth 1881 Gáborné Jobbágy Karolin **négy** kiskorú gyermekével nyomorgott. (*Kénytelen vagyok a születési évével sorszámozni a Horváthokat, mert különben nem lesz érthető a szöveg.*) Nagyapám, a ti dédapátok, Horváth 1881 Gábor a fronton harcol I. Ferenc József, majd IV. Károly császárért, és a monarchiáért. Ő először 1902 és 1905 között szolgál, mint *tényleges katona* a szombathelyi császári és király 11. huszárezredben. Itt német volt a vezénylési nyelv. 1914-ben, már, mint tartalékos hívták be, és hajtótüzéreként harcolta végig a Nagy Háború minden poklát. Káplárként, mellén kitüntetésekkel szerelt le 1918. késő őszén. A lovakhoz és a kocsikhoz kiválóan értő, világot látott, németül is beszélő gazdát 1925 és 1950 között Nemestördemiczen folyamatosan megválasztották falubírónak, ami a mai polgármesternek felel meg.

1918-nak forró nyara volt. A két fiú, Horváth 1907 Gábor és Horváth 1911 Ferenc egész nap együtt hancúroztak, miközben el kellett látniuk az állatokat is. A háznál már egyetlen férfi sem volt. Az utolsót: Ivánt, az orosz hadifoglyot, 1918 tavaszán a breszt-litovszki békekötés után haza zsuppolták. Nem akarózott neki elindulni. Elbujdokolt a szőlőben. A csendőrök kutatták fel és állították elő. Apám szerint Iván, mint a Horváth-család „rab”-szolgája nagyon jól érezte magát Tördemiczen. A bort, a vodkához szokott gyomra hamar megkedvelte. A szőlőművelést pedig, könnyen elsajátította. Saját pince kulcsa volt, ami még manapság is igen nagy tisztességet jelent a Badaacsonyi Hegyvidéken.

A történet:

Egy napon, a két Horváth fiú délre megéhezett a ház körüli munkában, és követelték a megérdemelt ebédet:

- Édesanyám, dél van. Harangoznak. Mikor lesz ebéd? – kérdezte Feri.
- Ma nem lesz ebéd. Nincs mit főznöm. Majd vacsorára levágok egy tikit. Jó?
- Jó, de mi most vagyunk nagyon éhesek! – tromfolt rá Gábor.
- Ha éhesek vagytok, eriggyetek el Edericsre a Jobbágy nagymamához. Nála biztosan van ma is ebéd! Ezzel szélnek eresztette a két éhes fiút. A két kislány, a 8 éves Annus és a 3 éves Terus vele maradtak.

(Vessünk egy pillantást a családfán az edericsei nagyszülőkre!)

Jobbágy József 60 éves, életerős férfi. Még 18 évig élt. Felesége, Kocsis Terézia 57 éves. Még 33 évet élt. Szinte fiatal. Velük lakott az 1895-ös születésű ifjabb Jobbágy Ferenc. Tele energiával. Három kereső, három fogyasztó. Kocsis Terézia igen puritán asszony volt. „Csak semmi bujálkodás! Mi egykézünk, nem pitykézünk. A nehezen összekuporgatott birtokot egybe kell tartani, nem szabad a sok gyerek között felosztani, elherdálni!” – volt az arspoetikája. Csak egy élő fia és egy élő lánya volt. Csupán akkor múlt el „az a migrénje”, ha az éppen aktuális kisgyermekét elvitte a „torok-lob”. (*Remélem, a túlvilágon egy helyre kerülünk, és ott megvitathatjuk egy 1925-ös javaslatát, melyet édesapám csak 1994-ben merte elmesélni, a dédi edericsei sírjánál.*)

A leírtakból kitűnik, hogy Edericsen biztosan mindig volt ennivaló, tehát az éhes kis unokák bármikor átsétálhattak a 6 kilométerre lévő Terézia-mamához ebédelni. Nem kellett előre odaszólni. (*Odaszólni? Ugyan már! Hogyan? Mobil telefon még nem volt. A vezetékést meg jó, ha a jegyzőhöz bevezették.*)

Komótosan ballagott a két kefefrizurás kisfiú a Tördemiczről Edericsre vezető, most 71-esnek nevezett úton. A forgalom közel nulla volt, amikor hátulról zajt hallottak. Közeledett valami. Négy gyönyörű fekete ló húzott egy hintót. Gróf Festetics lovai poroszkáltak haza Keszthely felé az üres hintóval.

- Éppen az edericsei állomásnál kanyarodik el az út, de jó lenne, ha felvenne! Legalább nem gyalogolnánk le azt a kis leves, amit végre meg fogunk enni! - gondolták mindketten.

- Ugyan már? Az uradalmi parádés kocsis, éppen ezt a két koszos parasztgyereket fogja felvenni? - vetették el azonnal a fiúk, a halva született gondolatot.

- Hátra ne nézz! Mintha észre se vennénk! – súgta Gábor, az idősebb, az eszebb öccsének, a nyápic Ferinek. Lehorgasztott fővel, maguk előtt a poros utat bámulva, bandukolt a két Horváth fiú, mintha valóban észre sem vették volna a mellettük elhaladó hintót. Mikor aztán, a cifra négykerekű elhagyta őket:

- Uzsgyi! – adta ki a parancsot Gábor. Futva utolérték a hintót, és felpattantak a hátsó kerekek vas tengelyére.

- Látod, ma akkora urak vagyunk, hogy hintóval megyünk ebédelni. – veregette büszkén hátba öccsét, Horváth 1907 Gábor.

Epilógus:

Még jó, hogy akkoriban nem volt visszapillantó tükör a hintókon, így a parádés kocsis nem vette észre az ingyen fuvarbitorlókat... vagy ha észrevette, akkor sem tett ellenük semmit. Most is csak a saját sorsán kesergett: „Az én apám gróf. Az én fiam is gróf. Csak én nem lettem gróf. Igazságtalan ez a világ!”

Budapest, 2014. május

lacibacsi,
na jó:
Horváth László Ferenc dr.